

Jacek W. Czartoszewski

Powstanie i działalność Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki - Międzywydziałowego Instytutu na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

---

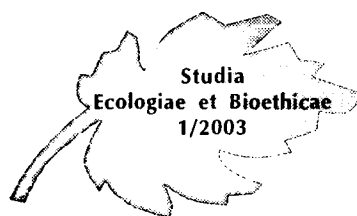
Studia Ecologiae et Bioethicae 1, 667-679

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jacek W. CZARTOSZEWSKI*

Powstanie i działalność Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki – Międzywydziałowego Instytutu na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

I. Powstanie Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki

Z chwilą przekształceniem Akademii Teologii Katolickiej w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pojawiła się możliwość powstawania wewnątrz uczelni międzywydziałowych jednostek naukowo-dydaktycznych, które miały tworzyć nowy charakter Uczelni. W związku z tym 18 lutego 2000 r. zebrała się grupa inicjatywna w składzie: prof. dr hab. Zygmunt Niewiadomski – prorektor UKSW, ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, prof. dr hab. Maria Ryś, ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz, ks. dr Andrzej Abdank-Kozubski, dr Jan Sandner, ks. mgr Jacek W. Czartoszewski i ks. mgr Antoni Skowroński, która postanowiła wystąpić do Senatu Uczelni o powołanie międzywydziałowej jednostki, która podejmowała by badania, dydaktykę, działalność wydawniczą i doradztwo w zakresie ochrony życia i zdrowia człowieka, zajmując się rozwojem i szerzeniem wiedzy z zakresu ekologii człowieka, sozologii, etyki (zwłaszcza bioetyki i etyki środowiskowej), filozofii, psychologii, nauk o rodzinie, nauk prawnych, nauk biologicznych i pedagogiki. Postanowiono też wykorzystać doświadczenia istniejącej od roku 1985 na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej (od 1999 r. UKSW) Sekcji Ekologii Człowieka i Bioetyki kształcącej magistrów filozofii, specjalistów „Ekologii człowieka i bioetyki”.

Dwa miesiące później Senat Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uchwałą nr 6/2000 z 16 marca 2000 pozytywnie zaopiniował powstanie Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie jako jednostkę międzywy-

* Instytut Ekologii i Bioetyki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. w Warszawie.

działową podlegającą bezpośrednio Prorektorowi ds. Rozwoju i Współpracy, której celem będzie organizowanie interdyscyplinarnych studiów, wykładów i działalności wydawniczej w zakresie ekologii człowieka i bioetyki.

W dniu 7 kwietnia 2000 r. ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki - rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie zarządzeniem nr 2/2000 utworzył z dniem 15 kwietnia 2000 r. uczelniane Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki, jako międzywydziałową jednostkę organizacyjną prowadzącą interdyscyplinarną działalność badawczą, usługowo-doradczą, szkoleniową, promocyjną i wydawniczą w zakresie bioetyki i ekologii. Zgodnie z regulaminem do zadań Centrum należy:

1. Prowadzenie badań w dziedzinie ekologii człowieka i bioetyki,
2. Organizowanie studiów, kursów i konferencji, szczególnie o charakterze interdyscyplinarnym,
3. Działalność wydawnicza i edukacja problematyki związanej z ekologią człowieka i bioetyką,
4. Świadczenie usług naukowo-badawczych (ekspertyzy i doradztwo),
5. Organizowanie interdyscyplinarnych zespołów dla realizacji celowych zadań (np. grantów KBN).

Pierwszym dyrektorem Centrum został ks. prof. dr Wojciech Bołoz, zastępcą dyrektora prof. dr hab. Maria Ryś.

Powołano też Radę Naukową Centrum w składzie:

1. ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz – przewodniczący Rady
2. ks. prof. UKSW dr hab. Józef M. Dołęga
3. prof. UKSW dr hab. Maria Ryś
4. prof. UKSW dr hab. Anna Siniarska-Wolańska
5. prof. dr hab. Napoleon Wolański
6. ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek
7. prof. UKSW dr hab. Konrad Gałuszko
8. prof. UKSW dr hab. Jerzy Macewicz
9. ks. dr Andrzej Abdank-Kozubski
10. ks. dr Zbigniew Łepko
11. dr Jan Sandner
12. ks. mgr Jacek W. Czartoszewski – sekretarz Rady

II. Działalność wydawnicza

W styczniu 2001 r. powołano Radę Programową serii wydawniczej Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki w składzie:

1. ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – przewodniczący
2. ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz
3. prof. dr hab. Maria Ryś

4. prof. dr hab. Napoleon Wolański
5. prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska
oraz Komitet Redakcyjny w składzie:
  1. ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – przewodniczący
  2. prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska
  3. ks. Jacek W. Czartoszewski

Pierwsze tomy serii:

1. Ochrona środowiska społeczno-przyrodniczego w filozofii i teologii, red. Józef M. Dołęga, Jacek W. Czartoszewski, Antoni Skowroński., ukazał się w roku 2001 r.
2. Utylitaryzm w bioetyce. Jego założenia i skutki na przykładzie poglądów Petera Singera, red. Wojciech Bołoz i Gerhard Hover, ukazał się we wrześniu 2002 r.

W czerwcu 2001 r. powstała nowa seria wydawnicza pod nazwą Chrześcijańska edukacja ekologiczna. W skład Rady Programowej serii weszli:

- Józef M. Dołęga – przewodniczący
- Wojciech Bołoz
- Jacek W. Czartoszewski
- Stanisław Dziekoński
- Jadwiga Leśniewska
- Maria Ryś
- Anna Siniarska-Wolańska
- Jerzy Skrabania

oraz Komitetu Redakcyjnego:

- Stanisław Dziekoński – przewodniczący
- Jacek W. Czartoszewski – sekretarz
- Jadwiga Leśniewska
- Jerzy Skrabania

Pierwsze tomy serii:

1. Edukacja ekologiczna na progu XXI wieku. Stan, możliwości, programy, red. Jacek W. Czartoszewski, ukazał się w październiku 2001 r.
2. Edukacja w naturze czyli jak pokochać, poznać, zrozumieć i chronić przyrodę, red. Jadwiga Leśniewska i Jacek W. Czartoszewski, ukazał się w październiku 2002 r.
3. Etyka środowiskowa wyzwaniem XXI wieku, red. Jacek W. Czartoszewski, ukazał się w październiku 2002 r.
4. Wychowanie do poszanowania środowiska społeczno – przyrodniczego, red. Jacek W. Czartoszewski i Janusza M. Kotowskiego, ukazał się w październiku 2003 r.

5. Konflikty społeczno – ekologiczne, red. Jacek W. Czartoszewski, ukazał się w październiku 2003 r.

III. Dydaktyka

W październiku 2000 r. Centrum rozpoczęło działalność dydaktyczną w zakresie ochrony życia i zdrowia człowieka otwierając studia podyplomowe:

1. Podyplomowe Studium Ekologii Człowieka i Edukacji Ekologicznej – kształcące specjalistów-animatorów edukacji ekologicznej, nauczycieli podejmujących systemową edukację ekologiczną szkolną i pozaszkolną oraz specjalistów z zakresu ochrony środowiska (prawa środowiskowego, polityki ekologicznej, działalności proekologicznej).

Kierownikiem Studium został ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga, a zastępcą ks. Jacek W. Czartoszewski. Na Studium zajęcia dydaktyczne prowadzili:

- ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – zoologia, filozofia ekologii, seminarium dyplomowe
- prof. dr hab. Jerzy Chmurzyński – etologia a człowiek i ochrona środowiska
- ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski – problematyka życia i zdrowia w biblii
- ks. prof. dr hab. Jacek Salij – zarys antropologii teologicznej
- prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska – wybrane zagadnienia z ekologii człowieka i seminarium dyplomowe
- dr Jadwiga Leśniewska – ekoteologia i seminarium dyplomowe
- ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz – podstawy bioetyki i etyka środowiskowa
- prof. dr hab. Artur Andrzejuk – antropologia filozoficzna
- ks. dr Andrzej Abdank-Kozubski – antropologia filozoficzna
- ks. prof. dr hab. Ryszard Moń – podstawowe zagadnienia etyki
- prof. dr hab. Ewa Podrez – historia etyki
- dr Karol Karski – międzynarodowe prawo ochrony środowiska
- mgr inż. Marek Haliniak – prawo ochrony środowiska
- dr Anna Kalinowska – teoria i metodyka edukacji ekologicznej
- prof. dr hab. Maria Ryś – edukacja ekologiczna w rodzinie, psychologia małżeństwa i rodziny
- dr n. med. Jacek A. Piątkiewicz – skodyfikowane zbiory zasad bioetycznych i studium wybranych przypadków bioetycznych
- prof. dr hab. Jerzy Macewicz – uwarunkowania genetyczne współczesnych zagrożeń życia i zdrowia człowieka oraz seminarium dyplomowe
- dr Maciej Rudnicki – prawo ochrony środowiska, ekonomia inwestycji ekologicznych

- dr Renata Muszyńska – filozoficzne źródła refleksji ekologicznej i seminarium dyplomowe
- dr Bożena Sosak-Świdarska – globalne zagrożenia środowiska
- dr Danuta Ługowska – implikacje antropologiczne leczenia zespołu uzależnień
- ks. dr Stanisław Dziekoński – wychowanie ekologiczne w rodzinie, ekologia rodziny ludzkiej
- mgr Honorata Waszkiewicz – podstawy pedagogiki i metodyka edukacji ekologicznej
- mgr Anna Batorczak – edukacja ekologiczna z zastosowaniem Internetu
- mgr Grzegorz Embros – techniki komputerowe
- dr n. med. Zygmunt Filipowicz – medycyna cywilizacji europejskiej
- ks. mgr Józef Jachimczak – problematyka: duszpasterstwo wśród chorych
- ks. Jacek W. Czartoszewski – ćw. z sozologii, antropologii filozoficznej, elementy kultury ekologicznej i metodyka pracy naukowej.

W dniu 24 kwietnia 2001 r. Studium zorganizowało Seminarium Naukowe będące imprezą towarzyszącą obchodom Dnia Ziemi pt. Edukacja ekologiczna na progu XXI wieku, na którym referaty wygłosili:

- mgr Grażyna Hodun – koordynator obchodów Dnia Ziemi,
- dr Małgorzata Falencka-Jabłońska – Instytut Badawczy Leśnictwa w Warszawie,
- prof. dr hab. Józef Jaroń – Akademia Podlaska w Siedlcach,
- ks. prof. dr hab. Juliusz Łukomski – Akademia Świętokrzyska w Kielcach,
- mgr Tadeusz Burger – Ministerstwo Środowiska
- dr inż. Tadeusz Szczurek – Wojskowa Akademia Techniczna Warszawa,
- dr Danuta Tomaszewska – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski Olsztyn,
- mgr Sławomir Baczulis – Akademia im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
- prof. dr hab. Napoleon Wolański i prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska – Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Wrszawa,
- prof. dr hab. Piotr Gliński – Polska Akademia Nauk Warszawa,
- dr inż. Krzysztof Biernat – Szkoła Główna Pożarnictwa Warszawa,
- dr Zdzisław Czaja i mgr Paweł Bajon – Akademia Rolnicza w Poznaniu,
- mgr Andrzej Mazur – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

W dniu 20 kwietnia 2002 r. Studium zorganizowało II Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. Etyka środowiskowa jako wyzwanie XXI wieku, na której referaty wygłosili:

- dr Artur Pawłowski, PL Lublin – Etyka środowiskowa a rozwój zrównoważony

- o. Stanisław Jaromi, KUL Lublin, Franciszkańskie inspiracje dla etyki środowiskowej
  - prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski, UMK Toruń – Praktyczny wymiar etyki środowiskowej
  - prof. dr hab. Jerzy Macewicz, UKSW Warszawa – Uprawa transgenicznej żywności – etyka i manipulacje genetyczne
  - mgr Ewa Sieniarska, Społeczny Instytut Ekologiczny Warszawa – Negatywne skutki wprowadzania genetycznie modyfikowanych organizmów na rynek, patentowanie żywych organizmów
  - mgr Elżbieta Priwiezienczew, Społeczny Instytut Ekologiczny Warszawa – Żywność zawierająca modyfikowane organizmy na polskim rynku: stan prawny, prawa konsumenta
  - prof. dr hab. Ewa Podrez, UKSW Warszawa – Etyka środowiskowa jako projekt twórczego uczestnictwa
  - ks. prof. dr hab. Juliusz Łukomski, AŚ Kielce – Etyka środowiskowa jako element kultury
  - ks. prof. dr hab. Jan Sochoń, UKSW Warszawa, Kategoria „życie” w pismach św. Franciszka i F. Nietzschego
  - dr inż. Adam Kowalak, CEEW Krosno – Etyczne aspekty edukacji środowiskowej w świetle teorii edukacyjnych
  - dr Andrzej W. Świdorski, AP Siedlce – Zapotrzebowanie na bodźce biospołecznego środowiska, a zachowania wartościujące
  - mgr Dariusz Sarzała, UKSW Warszawa, Edukacja ekologiczna w aspekcie etyki środowiskowej
  - dr Danuta Tomaszewska, UW-M Olsztyn – Typologia podstaw mieszkańców osiedli popegeerowskich wobec środowiska przyrodniczego – aspekty społeczne
  - ks. mgr Mirosław Przechowski, WSD Pelplin - Związki człowieka ze środowiskiem w świetle skłonnościowej teorii przyczynowości K. Poppera
  - mgr Mariusz Cizek, AP Siedlce – Antropocentryczne czy teocentryczne podstawy chrześcijańskiej etyki środowiskowej?
  - prof. dr hab. Napoleon Wolański i prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska, UKSW Warszawa, Możliwości przystosowania człowieka i etyczne aspekty ich wykorzystania
- W dniu 26 kwietnia 2003 r., Studium zorganizowała III Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. Konflikty społeczno – ekologiczne w Polsce, na której referaty wygłosili:
- dr Janusz Radziejowski, Wszechnica Polska – SWTWP – Konflikty wokół ochrony przyrody
  - dr Anna Kalinowska, Uniwersyteckie Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym UW – Rola komunikacji społecznej wokół ochrony przyrody

- dr Zbigniew Wróblewski, WF KUL Lublin, Konflikty wartości w ochronie środowiska
- mgr Piotr Frączak, Stowarzyszenie Asocjacje Warszawa – Konflikty ekologiczne w mieście
- dr Dariusz Liszewski, IF UW-M Olsztyn, Konflikty wokół Puszczy Białowieskiej
- ks. dr Henryk Niemiec, IF WFCh UKSW – Antropologiczne implikacje konfliktów między ludźmi
- dr Andrzej Świdorski, Akademia Podlaska Siedlce – Osobowościowe uwarunkowania powstawania konfliktów między ludźmi
- dr Danuta Ługowska, IF WFCh UKSW – Komunikacja a humanizacja życia
- prof. dr hab. Maria Ryś, IP WFCh UKSW – Zasady integrującego rozwiązywania konfliktów
- dr Jan Sandner, IEiB WFCh UKSW – Człowiek a środowisko.

W roku akademickim 2000/2001 studia podjęło 16 słuchaczy, w roku 2001/2002 – 20 słuchaczy, natomiast w roku 2002/2003 – 22 słuchaczy, w roku akademickim 2003/2004 pozostało na roku drugim 12 słuchaczy.

2. Podyplomowe Studium Bioetyki – kształcące profesjonalnych bioetyków mogących pełnić funkcje konsultantów bioetycznych w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach opiekuńczych oraz nauczycieli bioetyki w szkołach i na kursach realizujących program edukacji bioetycznej.

Kierownikiem Studium został ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz. Zajęcia dydaktyczne na Studium prowadzili:

- ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz
- ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski
- mgr Marcin Erenc
- prof. dr hab. Tadeusz Mazurczak
- ks. prof. dr hab. Ryszard Moń
- dr n. med. Jacek A. Piątkiewicz
- prof. dr hab. Maria Ryś
- ks. prof. dr hab. Jacek Salij
- prof. dr hab. Ewa Podrez
- mgr Iwona Stanis
- ks. mgr Józef Jachimczak
- ks. dr Marek Dziewiecki
- dr n. med. Grażyna Cholewińska-Szymańska
- dr Krzysztof Wojcieszek
- prof. dr hab. Marek Wichrowski
- prof. dr hab. n. med. Wojciech Rowiński
- dr n. med. Marek Kośmicki

- dr n. med. Bohdan T. Woronowicz
- dr n. med. Jerzy Umiastowski
- prof. dr hab. Jan F. Terelak
- dr n. med. Ołdakowska-Jedynak

W dniu 16 czerwca 2001 r. Studium zorganizowało Sympozjum Naukowe pt. Eutanazja jako wyzwanie, na którym referaty wygłosili:

- prof. dr hab. n. med. Grzegorz Opala – Minister Zdrowia,
- ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski – Prorektor UKSW Warszawa,
- prof. dr hab. Marek Safian – Prezes Trybunału Konstytucyjnego,
- prof. dr hab. n. med. Hubert Kwieciński – Akademia Medyczna w Warszawie,
- ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk – Wydział Teologiczny UKSW Warszawa,
- ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz – Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa,
- dr Tomasz Dangel – Warszawskie Hospicjum dla Dzieci,
- lek. med. Mariola Lembas-Sznabel – Pomorska Akademia Medyczna, Zespół Opieki Paliatywnej w Szczecinie,
- ks. dr Piotr Krakowiak – Hospicjum w Gdańsku.

W roku akademickim 2000/2001 studia podjęło 56 słuchaczy, a w roku akadem. 2001/2002 – 33 słuchaczy. W roku akademickim 2002/2003 z braku chętnych naboru nie przeprowadzono.

3. Podyplomowe Studium Integralnej Profilaktyki Uzależnień – kształcące animatorów podejmujących działania profilaktyczne w różnych środowiskach – szkołach, placówkach wychowawczych, domach dziecka, a także w rodzinach, parafiach, gminach, itp.

Kierownikiem Studium została prof. dr hab. Maria Ryś. Zajęcia dydaktyczne na Studium prowadzili:

- prof. dr hab. Maria Ryś
- ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz
- ks. prof. dr hab. Bronisław Mierzwiński
- ks. prof. dr hab. Jan Bielecki
- ks. prof. dr hab. Jacek Salij
- ks. dr Marek Dziewiecki
- ks. prof. dr hab. Czesław Cekiera
- dr Krzysztof Wojcieszek
- mgr Joanna Łukjaniuk
- mgr Tadeusz Wieszczyk
- mgr Małgorzata Walaszczyk
- mgr Joanna Sakowska
- mgr Ewa Puchała
- dr Maria Jankowska
- prof. dr hab. Artur Andrzejuk

W dniu 17 czerwca 2001 r. Studium zorganizowało Seminarium Naukowe pt. *Wobec współczesnych zagrożeń*, na którym referaty wygłosili:

- ks. prof. dr hab. Czesław Cekiera – Katolicki Uniwersytet Lubelski,
- prof. dr hab. n. med. Jan Rowiński – Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej Warszawa,
- prof. dr hab. Jan F. Terelak – Instytut Psychologii UKSW Warszawa,
- prof. dr hab. Kazimierz Zabłocki – Instytut Psychologii UKSW Warszawa,
- prof. dr hab., dr h. c. Tadeusz Chruściel – Członek Zarządu Towarzystwa Polsko-Szwajcarskiego,
- prof. dr hab. Henryk Gasiul - Instytut Psychologii UKSW Warszawa,
- prof. dr hab. Maria Ryś – Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa,
- ks. prof. dr hab. Władysław Majkowski – Wydział Nauk Społecznych i Historycznych UKSW Warszawa,
- mgr Tadeusz Wieszczyk - Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa,
- mgr Joanna Łukjaniuk - Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa,
- ks. mgr Grzegorz Kudlak – Duszpasterstwo Penitencjarne.

W roku akademickim 2000/2001 studia rozpoczęło 96 słuchaczy, a w roku 2001/2002 – 63 słuchaczy, w roku 2002/2003 - 70 słuchaczy, a w roku 2003/2004 – 61 słuchaczy.

IV. Konferencje naukowe

1. Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki było współorganizatorem II Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Prymas Tysiąclecia a rodzina w Polsce. Kardynał Stefan Wyszyński w pamięci Polski Północno-Wschodniej*. Augustów 31 maja 2001 r., na której wygłoszono następujące referaty:

- ks. bp dr Edward Samsel – biskup ełcki
- ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – dziekan WFCh UKSW
- mgr Hubert Kaczmarek – UKSW Warszawa – Zamyślenia nad genealogią Prymasa Tysiąclecia. Korzenie wielkości – rodzina
- ks. prof. dr hab. Stanisław Kowalczyk – Wydział Nauk Społecznych KUL Lublin – Prawa osobowe człowieka w świetle nauczania Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- prof. dr hab. Krystyna Ostrowska - Ministerstwo Edukacji Narodowej i WFCh UKSW Warszawa – Problemy wychowawczo-socjalizacyjne rodziny w okresie polskich przemian

- dr Lucyna Wiśniewska-Rutkowska – Akademia Świętokrzyska Kielce - Człowiek, rodzina, społeczeństwo w poglądach Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- dr Irena Mikłaszewicz – Universitas Studiorum Polona Vilniensis – Rodzina na Wileńszczyźnie
- prof. dr hab. Siergiej Jackiewicz – Białoruś – Nauczanie Kardynała Stefana Wyszyńskiego a współczesne zmiany w życiu rodzinnym na Białorusi
- ks. dr Mieczysław Ozorowski – ISnR WT UKSW Warszawa – Godność i powołanie kobiety w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- mgr Agnieszka Dębska – WFCh UKSW Warszawa – Rola matki w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- dr Maria Jankowska – Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa – Kształtowanie osobowości najważniejszym zadaniem człowieka
- dr J. Halina Marczak – Uniwersytet Gdański – Uwarunkowania patologii społecznej w rodzinach obojętnych religijnie
- dr Alina Rynio – Wydział Nauk Społecznych KUL Lublin – Naród przedmiotem pedagogizacji i środowiskiem wychowującym w nauczaniu Prymasa Tysiąclecia
- mgr Bogusława Lewandowska – WT UKSW Warszawa – Polskość jako specyficzne przeżywanie wartości. Kardynał Stefan Wyszyński o kulturze polskiej
- ks. dr Józef S. Łupiński - Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży – Wielka Nowenna Milenijna w Diecezji Łomżyńskiej
- dr Honorata Cyrzan - Uniwersytet Gdański – Praca jako wyznacznik wartości życia w świętych księgach i tradycji judaizmu, chrześcijaństwa i islamu
- ks. dr Stanisław Dziekoński – WT UKSW Warszawa – Rodzina w nauczaniu Kościoła Katolickiego
- ks. dr Adam Skreczko – Katedra Teologii Uniwersytetu w Białymstoku i Wydział Teologii UKSW Warszawa – Małżeństwo i rodzina w założeniach Wielkiej Nowenny – implikacje Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- s. mgr Maria Samul – katechetka Augustów – Wychowawcza funkcja rodziny w nauczaniu pasterskim Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- prof. dr hab. Grażyna Musiał – Katedra Ekonomii Akademia Ekonomiczna w Katowicach – Zmiany sytuacji ekonomicznej rodzin w Polsce
- s. dr Halina Iwaniuk – WT UKSW Warszawa
- lek. med. Aleksandra Pawlik – WFCh UKSW Warszawa – Moralny aspekt naturalnego planowania rodziny w ujęciu Prymasa Wyszyńskiego i Jana Pawła II

- prof. dr hab. Jerzy Niemiec – Wszechnica Mazurska w Olecku – Orędownicy patriotyczni i edukacja powinności
- dr Józef Krajewski - Wszechnica Mazurska w Olecku - Wszechnica Mazurska jako przykład edukacji patriotycznej
- 2. W dniu 5 października 2001 r. Centrum wraz z Katedrą Filozofii Ekologii WFCh UKSW i Parafią Rzymskokatolicką pw. św. Wojciecha w Poryrtym było współorganizatorem Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. Wychowanie do poszanowania środowiska społeczno-przyrodniczego. Na Konferencji tej wygłoszono referaty:
  - ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – dziekan WFCh UKSW – Kilka słów o środowisku społeczno-przyrodniczym,
  - ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko – dziekan-senior WFCh UKSW – Patriotyzm jako wartość moralna,
  - prof. dr hab. Adam C. Dobroński – Wydział Humanistyczny Uniwersytetu w Białymstoku – Zygmunt Gloger o wychowaniu do poszanowania środowiska społeczno-przyrodniczego,
  - ks. prof. dr Andrzej M. Woźnicki – University of San Francisco – Religijność a poszanowanie środowisk społecznych,
  - dr inż. Krzysztof Biernat – Szkoła Główna Pożarnictwa Warszawa – Postawy wiedzy o przyrodzie jako element poszanowania środowiska naturalnego,
  - mgr inż. mgr inż. Ewelina i Tomasz Grzegorzewiczowie – Wydział Leśny SGGW Warszawa – Wychowawcza i edukacyjna rola mapy przyrodniczej,
  - mgr inż. Witold Rzepiński – Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Ostrołęce – Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w świetle społecznej nauki Kościoła Katolickiego,
  - ks. dr Stanisław Daiekoński – Wydział Teologii UKSW Warszawa – Zadania rodziców jako pierwszych wychowawców,
  - s. mgr Maria Samul – katechetka SP nr 3 w Augustowie – Problem wychowania w nauczaniu pasterskim Kardynała Stefana Wyszyńskiego skierowanym do polskiej wsi,
  - s. dr Halina Iwaniuk – Wydział Teologii UKSW Warszawa – Wychowanie do poszanowania środowiska społeczno-przyrodniczego w oparciu o wybrane podręczniki do nauczania religii w gimnazjum,
  - mgr Irena Hlubek – katechetka, teatrolog w Borucinie – Rola teatru dziecięcego i młodzieży w wychowaniu młodego człowieka,
  - dr Renata Muszyńska – Centrum Ekologii Człowieka i Bioetyki UKSW Warszawa – Ochrona zdrowia człowieka w filozofii realistycznej,
  - mgr Dariusz Sarzała – Wydział Filozofii Chrześcijańskiej UKSW Warszawa – Antropologiczne uwarunkowania wychowania ekologicznego,
  - ks. dr Mieczysław Ozorowski – Instytut Studiów nad Rodziną UKSW Warszawa – Godność kobiety w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

3. W dniu 16 października 2003 r. Centrum wraz z Instytutem Ekologii i Bioetyki UKSW oraz Towarzystwem Naukowym Warszawskim zorganizowało w Pałacu Staszica w Warszawie konferencję naukową pt. Problematyka życia i zdrowia w tradycji i kulturze Polskiej. Na której referaty wygłosili:

- prof. dr hab. Tadeusz Tołłoczko TNW – Specyfika medycyny polskiej
  - prof. dr hab. Andrzej Zoll UJ – Rzecznik Praw Obywatelskich – Ochrona życia we współczesnym prawie polskim
  - prof. dr hab. Zbigniew Szarawarski UW – O pojęciu wyleczenia
  - prof. dr hab. Jacek Zaremba IPIN – Diagnostyka genetyczna – aspekty etyczne w polskiej perspektywie
  - prof. dr hab. Wojciech Rowiński AM – Obyczajowe bariery wprowadzania nowych sposobów leczenia
  - ks. prof. dr hab. Wojciech Bołoz UKSW – Bioetyka w Europie i Polsce na początku dwudziestego pierwszego wieku
  - prof. dr hab. Maria Miśkiewicz UKSW – Ochrona życia w medycynie średniowiecznej
  - prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski UW – Problematyka zdrowia i życia w „Statutach litewskich”
  - prof. dr hab. Teresa Kostkiewiczowa IBL PAN, UKSW, TNW – Czy literatura umie mówić o zdrowiu?
  - ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski UKSW – Problematyka zdrowia i życia w polskich przekładach biblijnych
  - prof. dr hab. Jerzy Duma UW-M, UKSW, IS PAN, TNW – O życiu i zdrowiu w językach słowiańskich na tle indoeuropejskim
  - prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska UKSW, TNW – „Szlachetne zdrowie...” – zdrowie i życie w języku staropolskim i we współczesnej polszczyźnie
  - ks. prof. dr hab. Julian Warzecha UKSW, TNW – Afirmacja życia w Biblii
- Konferencji przewodniczyli:
- prof. dr hab. Andrzej Paszewski, Prezes Towarzystwa Naukowego Warszawskiego
  - ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga, Dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW

V. Powstanie Pracowni Ekologii Człowieka i Edukacji Ekologicznej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

W dniu 5 lipca 2001 ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga – dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW w myśl ustaleń Rady Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW powołał placówkę o nazwie Pracownia

Ekologii Człowieka i Edukacji Ekologicznej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, z dniem 1 sierpnia 2001 r. Decyzję Dziekana zatwierdził w dniu 6 lipca 2001 r. ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki – rektor UKSW i przydzielił Pracowni lokal w budynku nr 19 przy ul. Wóycickiego 1/3 o powierzchni 500 m². Następnie Senat Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uchwałą nr 36/2001 z dnia 27 września 2001 r. wyraził zgodę na utworzenie Pracowni Ekologii Człowieka i Edukacji Ekologicznej, która będzie jednostką ogólnouczelnianą, podlegającą bezpośrednio Rektorowi UKSW. Następnego dnia ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki – rektor UKSW zarządzeniem nr 20/2001, powołał ogólnouczelnianą Pracownię Ekologii Człowieka i Edukacji Ekologicznej podlegającą bezpośrednio Rektorowi UKSW.

Pracownia rozpoczęła działalność naukową i dydaktyczną faktycznie w dniu 1 października 2001 r.

Stan posiadania Pracowni powiększał się dwukrotnie: w listopadzie 2002 r. doszła jedna sala wykładowa na 100 miejsc i w listopadzie 2003 r. jeszcze jedna sala wykładowa na 80 miejsc oraz laboratorium informatyczne. Łącznie Pracownia dysponuje 1000 m².

Od października 2002 roku tworzy się w ramach Pracowni Czytelnia Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW dysponująca w chwili obecnej ok. 3000 woluminami.

VI. European Information Network „Ethics in Medicine and Biotechnology” EURETHNET (Europejska Sieć Informacyjna „Etyka w medycynie i Biotechnologii”)

Przy Centrum Ekologii i Bioetyki działa zespół w składzie:

- prof. dr hab. Wojciech Bołoz,
- mgr Bartłomiej Wesołowski,
- mgr Grzegorz Embros,

który organizuje ogólnopolską bazę danych w ramach European Information Network „Ethics in Medicine and Biotechnology” (Europejskiej Sieci Informacyjnej w zakresie etyki w medycynie i biotechnologii). Baza ta będzie dostępna jako specjalistyczna czytelnia oraz w formie elektronicznej funkcjonująca na stronach Internetu.